

การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำไทร อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

Public Participation in Waste Management of Lamnarai Municipality, Chaibadan District, Lopburi Province

สุริยะ หาญพิชัย* และจันทน์ฉาย จันทร์ลา
Suriya Hanphichai* and Janchai Janla

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Faculty of Humanities and Social Science, Thepsatri Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the public participation in waste management in the area of Lamnarai Municipality, 2) study the current problems of waste management of Lamnarai Municipality, and 3) present the model of public participation in waste management of Lamnarai Municipality, Chaibadan District, Lopburi Province. The research instruments used in this study consisted of questionnaires responded by 380 people in Lamnarai Municipality and 2) interviews conducted with 20 officials and community leaders in Lamnarai Municipality. The results of the study showed that people's household waste management was rated at a high level, and the participation in waste management was also rated at a high level. The relationship between the public participation in waste management and the household waste management was, overall and in each aspect, statistically correlated at the .01 level. The model of public participation in waste management of Lamnarai Municipality, Chaibadan District, Lopburi Province, comprised three main elements: 1) Participation in Planning, 2) Participation in Operation, and 3) Participation in Monitoring and Evaluation

ARTICLE INFO

Article history:

Received 18 January 2017

Received in revised form
20 June 2017

Accepted 20 July 2017

Available online

20 June 2018

Keywords:

Waste Management

(การจัดการขยะ)

Participation (การมีส่วนร่วม)

Public Participation in Waste
Management

(การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม)

* ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ

E-mail address: hanpichai@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำธารายณ์ 2) ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี วิธีการศึกษา คือ 1) ใช้แบบสอบถามกับประชาชนของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ จำนวน 380 คน และ 2) ใช้แบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรีมีส่วนประกอบคือ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีแนวโน้มเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและขยะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลโดยตรงต่อสุขภาพของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ต้องประสบกับผลกระทบอันเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่างๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางอากาศ และปัญหาขยะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อชุมชนและทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยมีมากขึ้น ในขณะที่ความสามารถในการจัดเก็บขนและกำจัดมีค่อนข้างจำกัด จึงทำให้ไม่สามารถจัดการปัญหาได้ทันการณ์ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาขยะตกค้างส่งกลิ่นเหม็นรบกวน (Herdkhunthod, 2011) เกิดปัญหาด้านทัศนียภาพและอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชนโดยมีการปล่อยน้ำเสียและกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงไปในแหล่งน้ำสาธารณะ ทำให้แหล่งน้ำสาธารณะสกปรกและเกิดสภาพเน่าเสียสัตว์น้ำต้องตายไปเป็นจำนวนมากและเป็นการทำลายสุขภาพของประชาชนทั้งโดยตรงและทางอ้อม (Vanapruck, 2012) การทำลายพื้นที่ด้วยวิธีใด ๆ ก็ตามจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ถูกต้อง การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงไปในดินโดยขาดความระมัดระวัง การทิ้งกากหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงในดิน การใช้สารเคมีทางการเกษตรทำให้สารพิษตกค้างอยู่ในดิน เป็นเหตุให้ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ อันมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน (Khongnok, 2012) เมื่อโรงงานอุตสาหกรรมได้เข้าไปตั้งในพื้นที่ใดเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาทางด้านการคมนาคม และการขนส่งการใช้ยานพาหนะต่างๆ เพิ่มขึ้น ทำให้คุณภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในระดับที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ ปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองทำให้ภาครัฐได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาและได้วางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย (Chukan, 2011) ขยะในชุมชนจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทุกชุมชนต้องประสบ การนำขยะไปทิ้งย่อมไม่ให้เกิดประโยชน์ใด ๆ บางครั้ง

อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย การดำเนินงานเพื่อจัดการขยะมูลฝอยเป็นภารกิจหลักขององค์การปกครองท้องถิ่น แต่ยังมีปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกสุขลักษณะอยู่มาก (Sawangchai, 2012) แม้จะมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการกำจัดขยะ เพื่อก่อสร้างระบบกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะมากขึ้น แต่ก็ยังมีท้องถิ่นหลายแห่งที่มีระบบแล้วก็ไม่สามารถกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างถูกสุขลักษณะตามที่ได้ออกแบบไว้ได้ และได้รับการต่อต้านคัดค้านจากประชาชน จนเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ เทศบาลตำบลลำธารายณ์ เป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีภารกิจหน้าที่ในการจัดการขยะในชุมชนในเขตบริเวณพื้นที่ตำบลลำธารายณ์ อำเภอยะบาคาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นชุมชนเมืองที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง กำลังประสบกับปัญหาขยะมูลฝอยเนื่องจากเทศบาลตำบลลำธารายณ์มีพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัยในเขตชุมชนเมือง มีการค้าขายสินค้าต่าง ๆ เช่น อาหาร พืชผัก เป็นต้น ทำให้ปริมาณขยะในเขตรับผิดชอบ มีปริมาณขยะประมาณ 22,000 ตัน จึงก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นและการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ประกอบกับสถานที่ทิ้งขยะที่เทศบาลตำบลลำธารายณ์ใช้ในการกำจัดขยะมีความไม่เหมาะสม ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสถานที่กำจัดขยะเดือดร้อนจากปัญหากลิ่นของขยะ เนื่องจากบ่อขยะของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ อยู่บริเวณเขาหินกลิ้ง หมู่ 2 ตำบลลำธารายณ์ อำเภอยะบาคาล จังหวัดลพบุรี มักได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเสมอ ๆ ว่าน้ำฝนที่ไหลจากภูเขาลงมาพื้นที่บริเวณบ่อขยะลำธารายณ์ เนื้อที่ 11 ไร่ (Matichon, 2015) จะไหลลงมาสู่แม่น้ำป่าสักและเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน สถานศึกษา โรงเรียน และชุมชนบริเวณใกล้เคียง ที่ต้องใช้น้ำในการอุปโภคและบริโภค อันส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบในการแก้ไข มิเช่นนั้นปัญหาที่จะสะสมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

การจัดการขยะในชุมชนนั้นถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Pintamul, 2012) ในการบริหารการจัดการขยะให้ประสบผลสำเร็จนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการขยะที่ประสบผลสำเร็จ การดำเนินการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐคือ เทศบาลตำบลลำธารายณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาและป้องกันผลกระทบอันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัญหาขยะของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และตลอดจนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำธารายณ์ อำเภอยะบาคาล จังหวัดลพบุรี และเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยให้ประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการบริหารจัดการขยะเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืน และเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการขยะเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มุ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการขยะ และเพื่อเสนอรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเทศบาลตำบลลำานารายณ์ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการจัดการขยะ ประกอบด้วย กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทนชุมชนและประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
2. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการจัดการขยะเฉพาะในพื้นที่ของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี
3. **ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 7,391 ครัวเรือน คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 380 คน โดยใช้แบบสอบถาม รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และตัวแทนชุมชนในเทศบาลตำบลลำานารายณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน และการประชุมสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ
4. **ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย** เริ่มดำเนินการวิจัย ออกแบบการวิจัย สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนกันยายน 2559 รวมระยะเวลา 12 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

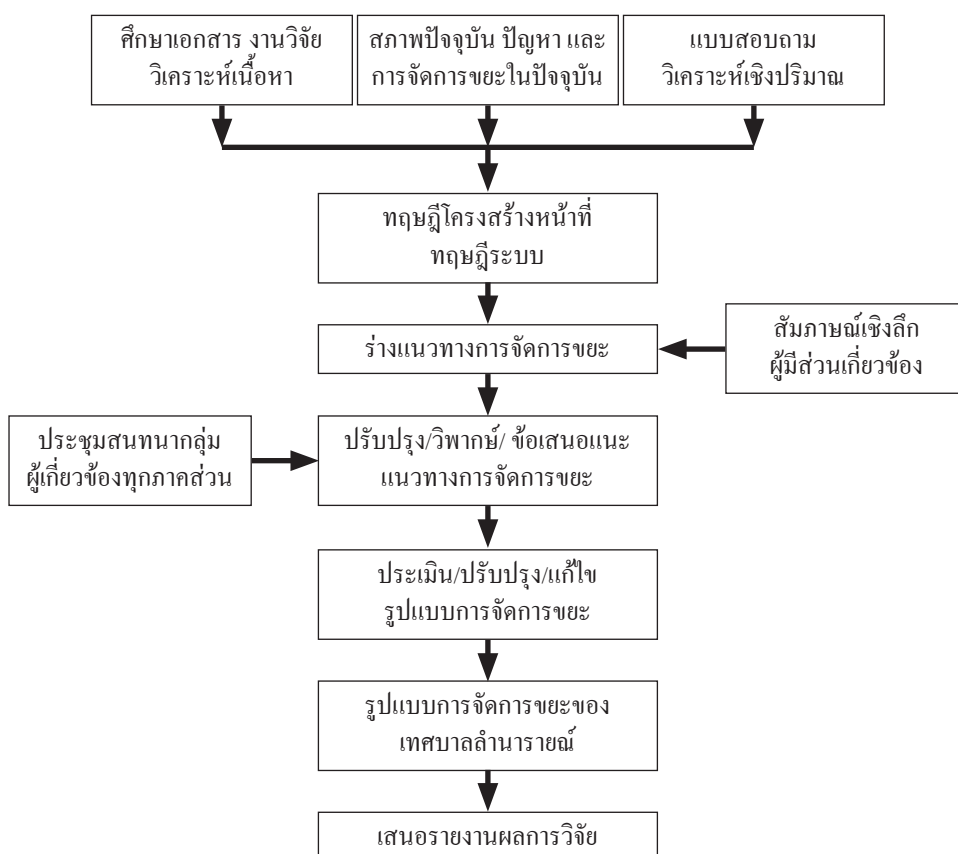
ขยะ หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นคนไม่ต้องการและทิ้งออกไปจากครัวเรือนและชุมชน โดยขยะมีมากมายหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นของแข็ง ของเหลว ขยะที่ย่อยสลายได้และที่ย่อยสลายไม่ได้ ของที่ใช้ประโยชน์ได้และที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้

การจัดการขยะ หมายถึง วิธีการในการลดขยะในลักษณะของการคัดแยก การเผา การฝังกลบ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือการนำเข้าสู่ระบบการหมุนเวียนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นการทำให้ขยะลดลงหรือหมดไป

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะ โดยการคัดแยกขยะ นำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดขยะ การเผาขยะหรือฝังกลบขยะ ซึ่งเป็นการทำให้ปริมาณขยะลดลงหรือหมดไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำน้ำรายณ์ อำเภอยะบะดา จ.พัทลุงบุรี ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมแล้ว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการขยะ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ และทฤษฎีระบบนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำน้ำรายณ์ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยเชิงลึกที่รอบด้านเกี่ยวกับการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของประชาชนและเทศบาลตำบลลำานารายณ์ ในเขตพื้นที่ตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นเขตชุมชนเมืองขนาดใหญ่ ครอบคลุมหลายหมู่บ้าน มีตลาดขายสินค้าทั่วไป และยังเป็นเส้นทางในการเดินทางที่สำคัญของภาคกลาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี ประชากรจำนวน 7,391 คน เรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างวิธีการของ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิและแบบง่าย
2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำท้องถิ่น และตัวแทนประชาชน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 20 คนโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและแบบอธิบายโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบให้ตรงกับที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นประกอบด้วย 5 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ การจัดการขยะในครัวเรือน การมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะของประชาชน และข้อเสนอแนะ
2. แบบสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และตัวแทนประชาชนของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี มี 5 ตอน เกี่ยวกับ สภาพทั่วไปของการจัดการขยะ สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการขยะ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำานารายณ์
3. แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลจากการประชุมขามและเพื่อการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มสนทนา โดยกำหนดผู้ที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสนทนาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลลำานารายณ์คือ ตัวแทนชุมชนและประชาชนในเทศบาลตำบลลำานารายณ์ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตัวแทน

ชุมชน ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากวิธีการสังเกตด้วยแบบการสังเกต (observation) ผู้วิจัยเข้าร่วมทำกิจกรรมสังเกตและจดบันทึกโดยสังเกตกิจกรรมในการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนของเทศบาลตำบลลำานรายณ์ และผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามโดยการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ลงพื้นที่เก็บข้อมูล และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและนำไปสู่การวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลประเภทแนวคิดทฤษฎี ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลดังกล่าวจากเอกสารต่างๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ Internet ฯลฯ จากนั้นนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประมวลเพื่อสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยและยังได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ไปใช้เป็นประเด็นสนับสนุนข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ผู้วิจัยได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าวัดพื้นฐานทางสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในครั้งนี้เริ่มจากการค้นหาข้อมูลตามเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหาข้อมูลปัจจุบันที่บ่งบอกถึงสภาพการจัดการขยะ และปัญหาขยะของเทศบาลตำบลลำานรายณ์ กระทำโดยการจัดทำข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้นำสรุปผลประกอบการวิเคราะห์บริบทของพื้นที่ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytical induction) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุปที่ได้จากการทำการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลการประชุมกลุ่มสนทนา นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาฉันทามติ และนำข้อมูลสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มโดยส่วนรวม เพื่อหาแนวทางการจัดการขยะของเทศบาลตำบลลำานรายณ์ โดยพิจารณาจากคำตอบที่ได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์และฉันทามติ (consensus) ของกลุ่มจากนั้นนำข้อมูลมาเขียนสรุปรายงานเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยเชิงลึกที่รอบด้าน โดยรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม จำนวน 380 ชุด ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ และรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการจัดการขยะเทศบาลตำบลลำานารายณ์ และเพื่อเสนอรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี พบว่า

1. ผลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีการศึกษาระดับมัธยมหรือ ปวช. จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 77.40 มีสถานะเป็นผู้อาศัยในครอบครัว จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 ส่วนใหญ่มีขนาดครอบครัว 3-4 คน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 61.10 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 58.40 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีขยะในครัวเรือนประเภทขยะย่อยสลายได้ ได้แก่ เศษผักผลไม้, เศษอาหาร, ใบไม้, เศษเนื้อสัตว์, เปลือกผลไม้ ฯลฯ รองลงมาคือขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก, ซองขนม, โฟม, พอยล์, ห่อพลาสติก ฯลฯ รองลงมาอีกคือ ขยะรีไซเคิล ได้แก่ แก้ว, กระดาษ, กระจก, เครื่องดื่ม, เศษพลาสติก, เศษอลูมิเนียม ฯลฯ และขยะอันตราย ได้แก่ ถ่านไฟฉาย, หลอดไฟ, พลุ, แบตเตอรี่, ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช, กระจกสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี ฯลฯ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ 19 คะแนน รองลงมาอีกคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ 18 คะแนน และที่มีจำนวนน้อยสุดคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ 15 คะแนน ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะที่ถูกต้อง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดการขยะในครัวเรือน

การจัดการขยะในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
ด้านการลดการเกิดขยะ	3.91	0.436	มาก
ด้านการคัดแยกขยะ	3.89	0.465	มาก
ด้านการเก็บรวบรวมขยะ	3.92	0.432	มาก
ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	3.88	0.452	มาก
รวม	3.90	0.403	มาก

จากการศึกษาพบว่า การจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.403) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านการเก็บรวบรวมขยะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.432) รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.436) รองลงมาอีกคือ ด้านการคัดแยกขยะ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.465) และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.452)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.86	0.414	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.84	0.419	มาก
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.78	0.451	มาก
รวม	3.82	0.392	มาก

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.392) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.414) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.419) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.451)

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างพบว่า การจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมขยะ ด้านการลดการเกิดขยะ ด้านการคัดแยกขยะ และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ไม่แตกต่างไปตามระดับความรู้เกี่ยวกับขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างไปตามระดับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับการจัดการขยะในครัวเรือน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์	การวางแผน	การดำเนินการ	การติดตาม	การมีส่วนร่วม
การลดการเกิดขยะ	.780**	.754**	.710**	.814**
การคัดแยกขยะ	.743**	.754**	.732**	.810**
การเก็บรวบรวมขยะ	.852**	.774**	.668**	.830**
การนำกลับมาใช้ใหม่	.813**	.703**	.693**	.801**
การจัดการขยะรวม	.882**	.826**	.777**	.901**

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามและประเมินผล กับการจัดการขยะในครัวเรือน โดยรวมและรายด้านคือ ด้านการเก็บรวบรวมขยะ ด้านการลดการเกิดขยะ ด้านการคัดแยกขยะ และ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์ พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการขยะเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี พบว่า ปริมาณขยะของเขตเทศบาลตำบลลำานารายณ์มีจำนวนมาก โดยมีปริมาณขยะเฉลี่ย 10-12 ตันต่อวัน ขยะทั้งหมดได้นำไปทิ้งที่บ่อขยะของเทศบาล เนื่องจาก เขตเทศบาลตำบลลำานารายณ์เป็นเขตตลาดและชุมชนเมืองจึงมีปริมาณขยะเยอะโดยมีขยะที่สำคัญเช่น ถุงพลาสติก เศษอาหาร ขวด และแก้วน้ำเพราะประชาชนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด ความเห็นแก่ตัว ความมั่งง่ายและพฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนประชากรแฝงคือนักเรียนที่เดินทางมาเรียนแล้ว ทิ้งขยะในเขตห้ามทิ้ง มีการคัดแยกขยะน้อย ในปัจจุบันมีปริมาณขยะมากกว่าเมื่อก่อนเพราะคนในชุมชน เยอะขึ้นปัญหาขยะในชุมชนได้แก่ ปัญหาขยะล้นถังและขยะ ขยะตกค้าง และบริเวณจุดทิ้งขยะมี สภาพสกปรกและมีกลิ่นเหม็นรบกวน ปัญหาจากหลายสาเหตุคือ 1) ส่วนใหญ่เนื่องมาจากพฤติกรรม การทิ้งขยะ ความมั่งง่ายและเห็นแก่ตัวของประชาชน ประชาชนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด ทิ้งขยะ ไม่เป็นที่เป็นทาง 2) ขาดความร่วมมือของประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ ประชาชน ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด ทำสกปรก 3) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดมีจำนวนไม่เพียงพอ พนักงานเก็บขยะไม่เพียงพอ 4) มีการลักลอบนำขยะไปทิ้งในพื้นที่อื่น ๆ คนนอกพื้นที่ชอบนำขยะมาทิ้ง ในเขตตลาด 5) มีประชากรแฝง ทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยปริมาณขยะเพิ่มขึ้น 6) ถังขยะมีน้อย ไม่เพียงพอ 7) มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในบริเวณตลาด ส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก 8) มีสุนัขคุ้ย ถังขยะ มีคนหาของเก่าคุ้ยขยะปล่อยทิ้งขยะไปทั่ว ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด

3. รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรีที่เหมาะสม มีดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการวางแผนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการการจัดการขยะของเทศบาล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ในพื้นที่เข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจะดำเนินการจัดการขยะ และร่วมเสนอแนวทางและข้อคิดเห็นในการจัดการขยะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ โดยการ เข้าร่วมประชุม ประชาชนในพื้นที่ยังสามารถเข้าร่วมประชุมได้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล เช่น โครงการหมู่บ้านสวยหลังบ้านสวน หมู่บ้านปลอดถังขยะ โดยนำขยะจากบ้านเรือนที่รวบรวมได้ใน แต่ละวันออกมาวางไว้หน้าบ้านของตน ตามเวลาที่เทศบาลนัดหมาย โครงการขยะแลกแต้ม ที่ประชาชน

นำขยะอันตรายประเภทถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์มาให้กับทางเทศบาลเพื่อสะสมแถมแลกสิ่งของที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ นอกจากนี้ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอีกด้วย โครงการฝึกอบรมการคัดแยกขยะและลดปริมาณขยะในกลุ่มเยาวชนเพื่อสนับสนุนการคัดแยกขยะในโรงเรียน และชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม ฝ่าป่าขยะ การคัดแยกขยะในวันเด็ก และโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยอบรมและศึกษาดูงานด้านขยะและสิ่งแวดล้อม

3) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าเยี่ยมชมการจัดการขยะของเทศบาล และที่หลุมฝังกลบขยะของเทศบาล และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในระดับครัวเรือนของตน มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ประชาชนทราบในด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายของเทศบาล ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินการของเทศบาล

3.2 กลไกการดำเนินงานของเทศบาลตำบลลำานรายณ์ ควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ ในการจัดการขยะควรมีโครงการและกิจกรรมที่มีการประสานงานกันระหว่างเทศบาลกับประชาชน โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวกลางประสานการทำงานของเทศบาลและประชาชน และมีการจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ด้วย มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชน โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน ผ่านเสียงตามสายในชุมชน และผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวกและรวดเร็ว เทศบาลควรมีการพัฒนาการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการประสานงานกับบริษัทเอกชน และนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลลำานรายณ์มุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยรวมและครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีการจัดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมดูแลการจัดการขยะ กองคลังเป็นผู้ดูแลการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะ

3.3 แนวทางการจัดการขยะในชุมชนของเทศบาลตำบลลำานรายณ์ที่เหมาะสม ประกอบด้วย

1) การลดปริมาณการเกิดขยะ ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะ อาทิ การใช้ถุงผ้า และใช้การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน เมื่อคัดแยกแล้วประชาชนสามารถนำขยะที่คัดแยกเข้าร่วมโครงการที่ทางเทศบาลดำเนินการ เช่น โครงการฝ่าป่าขยะ โครงการธนาคารขยะ บริการรถรับซื้อขยะเคลื่อนที่ หรือประชาชนบางส่วนก็สามารถนำขยะให้กับผู้รับซื้อขยะโดยตรงได้

2) การคัดแยกขยะ มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชนโดยตรง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน และเสียงตามสายในชุมชน การคัดแยกขยะแล้ว ขยะทั่วไปประเภทขยะอินทรีย์สามารถนำมาทำจัดด้วยวิธีการหมักทำปุ๋ย และใช้เป็นอาหารสัตว์

นอกจากนี้ส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะอันตรายมาส่งให้เทศบาลเพื่อส่งบริษัทที่รับกำจัดขยะอันตรายต่อ

3) การเก็บรวบรวมขยะ เทศบาลสามารถออกเก็บขยะทุกวัน และใช้การเก็บขยะจากบ้านของประชาชนโดยตรง ทั้งนี้เทศบาลมีโครงการหมู่บ้านสวยหลังบ้านสวนและโครงการชุมชนปลอดถังขยะ มีวิธีการให้แต่ละบ้านเก็บขยะไว้ในบ้านเมื่อถึงเวลา นัดเวลาเก็บขยะเทศบาลจะส่งรถเก็บขยะมาเก็บขยะไปกำจัดและมีโครงการธนาคารขยะ โครงการผ้าป่าขยะ

4) การนำกลับมาใช้/กำจัดขยะ เน้นการนำขยะที่เทศบาลเก็บขนได้มาคัดแยกขยะอินทรีย์ออกจากขยะทั่วไปเพื่อนำมาแปรรูปทำเป็นปุ๋ยหมักและเศษอาหาร เศษผัก นำมาใช้เป็นอาหารสัตว์หรือนำไปหมักทำน้ำจุลินทรีย์สำหรับบำบัดของเสีย นำมาใช้ทำเชื้อเพลิง ถูพลาสติก ขวดพลาสติก กล่องนม นำไปรีไซเคิล ขยะที่เก็บขนได้จากชุมชนในเขตเทศบาล จะถูกนำมาคัดแยก และกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้โดยนำขยะไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบยังบ่อขยะ หลุมฝังกลบขยะนี้ห่างจากเทศบาลเป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรีมีประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะที่ถูกต้องอยู่ในระดับมาก เป็นพื้นฐานให้มีการจัดการขยะที่ดีในครัวเรือนและชุมชนการจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านการเก็บรวบรวมขยะอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะ รองลงมาอีกคือ ด้านการคัดแยกขยะและด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Nachampa (2014) ได้ศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

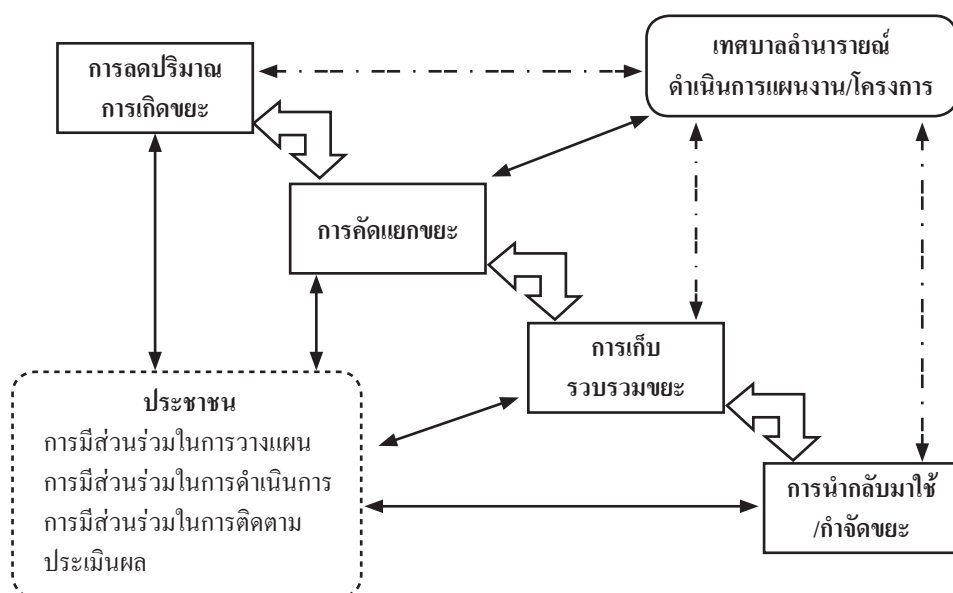
2. ผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันตามระดับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันตามระดับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยรวมและทุกด้านกับการจัดการขยะในครัวเรือนโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ Phetthongcum (2012) ที่ศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของ

การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอยและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. สภาพปัญหาในการจัดการขยะเทศบาลตำบลลำานรายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดพบุรี พบว่าขยะของเทศบาลลำานรายณ์ มีปริมาณขยะเฉลี่ย 10-12 ตันต่อวัน เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง มีปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ และมักทิ้งตามสถานที่สาธารณะ ก่อให้เกิดความสกปรก มีปัญหาการร้องเรียนเรื่องบ่อขยะของเทศบาลมีการจัดเก็บขยะ มีพนักงานเก็บกวาด รวมทั้งมีรถขนขยะไปทิ้งแม้ว่าเทศบาลตำบลลำานรายณ์ มีระบบและการบริหารจัดการจัดเก็บขยะที่ดี มีถังขยะและภาชนะรองรับขยะ มีการประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือกับประชาชนในการทิ้งขยะ มีจุดทิ้งขยะ มีการให้บริการจัดเก็บขยะและภาชนะรองรับขยะตั้งในแต่ละหมู่บ้านแต่ปัญหาขยะล้นถังและความมั่งคั่ง ทำให้เกิดการทิ้งขยะข้างถัง ทำให้ถนนสกปรก ส่งกลิ่นเหม็น สุขัยขยะ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้งให้ถูกวิธี โดยนำไปทิ้งรวมใส่ถังขยะ ทำให้การจัดการขยะในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาขยะมาจากหลายสาเหตุคือ ส่วนใหญ่เนื่องมาจากพฤติกรรมการทิ้งขยะ ความมั่งคั่งและเห็นแก่ตัวของประชาชน ประชาชนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด พฤติกรรมการทิ้งขยะที่ไม่เป็นระเบียบทิ้งไม่เป็นที่เป็นทาง ขาดความร่วมมือของประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ ประชาชนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด ทำสกปรกเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดมีจำนวนไม่เพียงพอ พนักงานเก็บขยะไม่เพียงพอ มีการลักลอบนำขยะไปทิ้งในพื้นที่อื่น ๆ คนนอกพื้นที่ชอบนำขยะมาทิ้งในเขตตลาด มีประชากรแฝง ทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นแต่ถังขยะมีน้อยไม่เพียงพอโดยเฉพาะในบริเวณตลาด และมีการคุ้ยถังขยะ ปลดทิ้งขยะไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน พบว่าการรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมีน้อย ในแต่ละปีประชาชนไม่ทราบข้อมูลว่าเทศบาลได้มีการจัดทำกิจกรรมโครงการ เพราะไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือเป็นเพราะบางส่วนขาดความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์โครงการ ประชาชนบางส่วนได้มีความเห็นว่าทางเทศบาลไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะแต่อย่างใด เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรับรู้ถึงผลการดำเนินงานของเทศบาลได้จัดทำขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงาน จึงทำให้การทำงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย การให้ข้อมูลข่าวสารการณรงค์การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนยังมีน้อยและขาดความต่อเนื่องควรมีการกระจายข้อมูลข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้มากขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sawangchai (2012) ที่ศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการเก็บรวบรวมขยะไปทิ้งแต่ไม่ได้มีการคัดแยกขยะต้นทาง ส่วนใหญ่ทิ้งขยะไม่แยกตามประเภทของถังขยะ โดยมากเป็นขยะสดหรือขยะอินทรีย์ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและ

สิ่งแวดล้อมซึ่งบังคับกฎมิตินความสวยงาม สงกลิ่นเหม็นและความรำคาญใจให้กับประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่มีการเก็บรวบรวมขยะ การคัดแยกและการกำจัดเป็นบางครั้งเท่านั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jeamponk (2012) และ Somsri (2010) ที่ศึกษาพบว่า ปัญหาจากขยะของครัวเรือนนั้น พบปัญหาการแพร่ระบาดของสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบและหนู มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหากลิ่นเหม็นรบกวนและสกปรก เลอะเทอะ ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่เกิดจาก น้ำทิ้งของครัวเรือนพบปัญหาการแพร่ระบาดของยุงมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหากลิ่นเหม็นรบกวนและปัญหาน้ำขังและสกปรก เลอะเทอะ

4. รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลลำานารายณ์ อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรีที่เหมาะสม มีส่วนประกอบดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลลำานารายณ์

4.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในเทศบาลตำบลลำานารายณ์ โดยเน้นผู้นำชุมชนเป็นหลักในการนำพาประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยมีขั้นตอนประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยใช้การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการการจัดการขยะ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจะดำเนินการจัดการขยะ และร่วมเสนอแนวทางและข้อคิดเห็นในการจัดการขยะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ โดยการเข้าร่วมประชุมประชาชนในพื้นที่ยังสามารถเข้าร่วมประชุมได้ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่

เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น โครงการหมู่บ้านสวยหลังบ้านสวน หมู่บ้านปลอดถังขยะ โดยนำขยะจากบ้านเรือนที่รวบรวมได้ในแต่ละวันออกมาวางไว้หน้าบ้านของตน ตามเวลาที่เทศบาลนัดหมาย โครงการขยะแลกแต้ม ที่ประชาชนนำขยะอันตรายประเภทถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์มาให้กับทางเทศบาล เพื่อสะสมแต้มแลกสิ่งของที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ นอกจากนี้ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอีกด้วย โครงการฝึกอบรมการคัดแยกขยะและลดปริมาณขยะในกลุ่มเยาวชนเพื่อสนับสนุน การคัดแยกขยะในโรงเรียน การคัดแยกขยะในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม ฝ่าป่าขยะ การคัดแยกขยะในวันเด็ก และโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยอบรมและศึกษาดูงานด้านขยะและสิ่งแวดล้อม 3)การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ายี่ยมชมการจัดการขยะของเทศบาล และที่หลุมฝังกลบขยะของเทศบาล และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในระดับครัวเรือนของตน มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ประชาชนทราบในด้านงบประมาณและค่าใช้จ่าย ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินการของเทศบาลสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phetthongcum (2012) ที่ศึกษาพบว่า คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยและการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tawakanjana (2010) ที่ศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การคัดแยกขยะมูลฝอย 2) การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่ 3) เทคโนโลยีที่ใช้ในศูนย์คัดแยกและแปรรูปขยะมูลฝอย 4) ศูนย์คัดแยกและแปรรูปขยะมูลฝอย 5) เทศบาล 6) ภาคเอกชน ซึ่งการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอันจะมีผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดมีจำนวนน้อยลง

4.2 กลไกการดำเนินงานของเทศบาลตำบลลำธารายน มีการดำเนินการดังนี้คือ การจัดการขยะควรมีโครงการและกิจกรรมที่มีการประสานงานกันระหว่างเทศบาลกับประชาชน โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวกลางประสานการทำงาน และมีการจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ด้วยมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชน โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน ผ่านเสียงตามสายในชุมชน และผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวกและรวดเร็วเพื่อการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลลำธารายนมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยรวมและครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่มีการจัดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบตาม

ความรู้ความสามารถ โดยการประสานงานกับบริษัทเอกชนและนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Vajarodaya (2013) ที่ศึกษาพบว่ากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเมืองแกลง เริ่มต้นจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน เทศบาลมีการคัดแยกขยะ มีการส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในองค์กรได้พัฒนาศักยภาพตนเอง ด้านการจัดการขยะ มีการวางแผนเป้าหมายในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งมียุทธศาสตร์และโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อน

4.3 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ประกอบด้วย 1) การลดปริมาณการเกิดขยะ ต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะ อาทิ การใช้ถุงผ้า และใช้การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน โดยทางเทศบาลได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน การคัดแยกประเภทขยะเพื่อการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนให้เหมาะสม เพื่อลดปริมาณขยะที่ประชาชนนำออกมาทิ้ง เมื่อมีการคัดแยกแล้วประชาชนสามารถนำขยะที่คัดแยกเข้าร่วมโครงการที่ดำเนินการ เช่น โครงการผ้าป่าขยะ โครงการธนาคารขยะ บริการรถรับซื้อขยะเคลื่อนที่ หรือประชาชนบางส่วนก็สามารถนำขายให้กับผู้รับซื้อขยะโดยตรง 2) การคัดแยกขยะ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชนโดยตรง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน และเสียงตามสายในชุมชน การคัดแยกขยะแล้ว ขยะทั่วไปประเภทขยะอินทรีย์สามารถนำมากำจัดด้วยวิธีการหมักทำปุ๋ย และใช้เป็นอาหารสัตว์ นอกจากนี้ส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะอันตรายมาส่งให้เทศบาลเพื่อให้เทศบาลใช้วิธีการกำจัดขยะอันตรายเหล่านี้โดยการนำขยะอันตราย คัดแยกและส่งบริษัทที่รับกำจัดขยะอันตรายต่อไป 3) การเก็บรวบรวมขยะ ในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะเป็นหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งสามารถออกเก็บขนขยะทุกวัน และใช้การเก็บขยะจากบ้านของประชาชนโดยตรง ทั้งนี้เทศบาลมีโครงการหน้าบ้านสวยหลังบ้านสวนและโครงการชุมชนปลอดถังขยะ มีวิธีการให้แต่ละบ้านเก็บขยะไว้ในบ้านเมื่อถึงเวลา นัดเวลาเก็บขนขยะเทศบาลจะส่งรถเก็บขยะมาเก็บขยะไปกำจัดโครงการธนาคารขยะ โครงการผ้าป่าขยะ เพื่อลดปัญหาการสะสมขยะตามจุดทิ้งขยะต่าง ๆ ที่มีจำนวนจำกัดทำให้เป็นปัญหาขยะล้นถัง 4) การนำกลับมาใช้/กำจัดขยะ ในการจัดการขยะด้านการนำกลับมาใช้และกำจัดขยะ เน้นการนำขยะมูลฝอยที่เทศบาลเก็บขนได้มาคัดแยกขยะอินทรีย์ออกจากขยะทั่วไปเพื่อนำขยะอินทรีย์มาแปรรูปให้เกิดประโยชน์ โดยนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักและเศษอาหาร เศษผัก นำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ หรือนำไปหมักเป็นปุ๋ยหมัก นำไปหมักทำน้ำจุลินทรีย์สำหรับบำบัดของเสีย นำมาใช้ทำเชื้อเพลิง ถูพลาสติก ขวดพลาสติก ก่อถลุงนมไปรีไซเคิล ขยะที่เทศบาลเก็บขนได้จากชุมชนในเขตเทศบาล จะถูกนำมาคัดแยก และขยะที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้เช่น ถูพลาสติกที่เลอะมาก ๆ โฟม เศษขยะต่าง ๆ ที่ไม่สามารถบดย่อยหรือเลี้ยงสัตว์ได้ รถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย จำนวน 5 คัน และรถเข็นเพื่อเก็บขยะมูลฝอย นำขยะไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบยังบ่อขยะ หลุมฝังกลบขยะนี้ห่างจากเทศบาลลำานารายณ์เป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร สอดคล้องกับผลการศึกษา

ของ Phetthongcum (2012) ที่ได้ศึกษา การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ในการสร้างเครือข่ายการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนมีหน้าที่ในการให้ความรู้และคำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน รมรงค์ให้คนในชุมชนแยกขยะจนเป็นนิสัย เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย รับรู้และเรียนรู้วิธีการย่อยสลายขยะอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทางบก คือ การแยกขยะ ขวดน้ำพลาสติกและกระดาษทุกชนิด ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทางลบ คือ มีการทิ้งขยะทุกชนิดลงบนพื้นถนน แหล่งน้ำและที่สาธารณะ และมีการเทน้ำมันที่ใช้แล้วทิ้งลงในถังขยะและบนดิน การขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่ต้องมีการแยกประเภทขยะมูลฝอย และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย มีการใช้เครื่องสับย่อยสลายขยะเปียกและขยะแห้ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sawangchai (2012) ที่ศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการขยะเกาะภูเก็ตที่เหมาะสม คือ 1) ยุทธศาสตร์การสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะต้นทาง 2) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ 3) ยุทธศาสตร์การสร้างศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะ 4) ยุทธศาสตร์การจัดให้มีพื้นที่ต้นแบบในการลดปริมาณขยะในพื้นที่เกาะภูเก็ต 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวคิดกรมระบบจัดการถึงขยะ 6) ยุทธศาสตร์พัฒนาข้อกฎหมายการทิ้งขยะเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ

บทสรุปปัญหาขยะในชุมชนนับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนเมืองที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามองการบริหารส่วนท้องถิ่นมักจะมุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาที่ปลายน้ำ อันได้แก่ การจ้างพนักงานทำความสะอาด การซื้อรถเก็บขยะ เป็นต้น วันเวลาผ่านไปปัญหาก็กลับยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหันมาใช้กระบวนการทางสังคมเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ต้นน้ำในระดับครัวเรือน โดยเร่งสร้างความร่วมมือเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกโดยตรงต่อการจัดการขยะในครัวเรือน หากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชน ประชาชนก็จะมีความรู้เกี่ยวกับขยะจนเกิดความตระหนักในการจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง และจะทำให้ปริมาณขยะของชุมชนลดน้อยลง การจัดการขยะก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 ในระดับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมควรกำหนดนโยบายในการดำเนินการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน โดยการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และมีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดการขยะ เพื่อให้ประชาชนทราบผลดำเนินการและสามารถนำข้อมูลไปวางแผนและพัฒนา

การดำเนินการต่อไป

1.2 ในระดับท้องถิ่น ควรให้มีการบริหารจัดการขยะโดยคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากตัวแทนภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันบริหารหน่วยงานนี้เป็นระบบชุมชนต้องกำหนดแนวทางร่วมกันในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ความร่วมมือกันของชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการขยะของชุมชนมีประสิทธิภาพ

1.3 ในระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกันระหว่างท้องถิ่นใกล้เคียง และท้องถิ่นในระดับจังหวัดเพื่อการสร้างความร่วมมือในการจัดการขยะที่เป็นภาคีเครือข่ายกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อร่วมกันบริหารจัดการขยะในชุมชน แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางการการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและการดำเนินการจัดการขยะเชิงเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำรูปแบบการจัดการขยะมาพัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2.2 ควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชนในการแก้ไขปัญหาขยะและเกิดประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

2.3 ควรใช้การวิจัยและพัฒนา เพื่อการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะแบบครบวงจรในการพัฒนาระบบการจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Chukan, K. (2011). **The Study of Solid Waste Management System, Pakkret city Municipality Nonthaburi Province**. M.S. thesis, Silpakorn University.
- Herdkhunthod, P. (2011). **People Behavior in Solid Waste Management in Public in Samnaktakhro Administrative organization, Thepharak District, Nakhon Ratchasima Province**. M.S. thesis, Suranaree University of Technology.
- Jeamponk, P. (2012). **Research Report The Study of Solid Waste Utility and Household Management at Suanluang Sub-District, Amphawa Disstrict, Samut Songkram Province**. Suan Sunandha Rajabhat University.
- Khongnok, P. (2012). **A Study on Waste Management of Population in Don Wai Non Sung Municipal District, Nakhon Ratchasima Province**. M.S. thesis, Suranaree University of Technology.
- Maticchon. (2015). **Landfill of Municipal lamnarai Lopburi Province** [On-line]. Available: <http://m.maticchon.co.th/readnews.php?newsid=1434683772>.
- Nachampa, P. (2014). **Public Participation in Solid Waste Management in Khlong-Yai Sub- District Municipality, Khlong-Yai, Trat Province**. M.S. thesis, Burapha University.
- Phetthongcum, C. (2012). **Research Report The Public Participation of Appropriate Technology and Waste Management**. Department of Environmental Quality Promotion.

- Pintamul, D. (2012). **Research Report Municipal Solid Waste Management by People's Participation of Bansok Sub-district Administration Organization, Lomsak District, Phetchabun Province.** Phetchabun Rajabhat University.
- Sawangchai, A. (2012). **The Strategies of Solid Waste Management on Phuket Island.** Ph.D. thesis, Phuket Rajabhat University.
- Somsri, W. (2010). **The public participation in waste management A Case Study of Aranyik Administrative organization, Muang Phitsanulok District, Phitsanulok Province.** M.S. thesis, Naresuan University.
- Tawakanjana, D. (2010). **The Development of solid waste management for the Hat Yai city municipal, Hat Yai District, Songkhla Province.** M.S. thesis, National Institute of Development Administration.
- Vajarodaya, P. (2013). **Local Authority's Solid Waste Management: A Case Study of Muangklang Municipality, Rayong Province.** M.S. thesis, National Institute of Development Administration.
- Vanapruk, P. (2012). **Research Report Improvement of Municipal Solid Waste Management Policy in Thailand.** Prince of Songkla University.

